

פניני הפרשה

לך-לך

עלון מס'

1011

שנה כ"א התש"פ

יו"ל ע"י הקרן לזיכוי הרבים. נייד: 052-7654216

כתובת: רח' הרב רוזובסקי 14/13 אשדוד. דוא"ל: 7654216@gmail.com

הנסיון האמיתי

תארו לעצמכם שביום מן הימים תגיע שמועה לאזני אדם השוך ילדים משך שנים רבות כי ישנו פרופסור מומחה בטיפול וריפוי עקרות, בעל מאה אחווי הצלחה, אך דא עקא שהוא מתגורר בסין... האם ישתהה? הלא מיד ישנם מתניו, יארוז מטלטליו, ויטוס בשמחה ובתקוה לארץ ההיא, אף שבסוף העולם תימצא, ובלבד שתתמלא משאלת חיו. ומה יהיה אם יאמרו לו שבנוסף לכך בארץ ההיא ימצא עושר, טובה, ברכה, כבוד וכל טוב, וכי לא יעזוב את כל אשר לו, יעלה על המטוס הראשון ויטוס לשם?!

אם כן, מה רבה התמיהה שהנסיון הראשון של אברהם אבינו: "לך-לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך" (בראשית יב, א), נחשב לאחד מעשרה נסיונות. אברהם היה אז בן שבעים וחמש, והתקוה לילד שימשיך את דרכו לא נראתה באופק. והנה, הקב"ה בכבודו ובעצמו מבטיח לו הבטחות כה מפליגות שישנו את חיו לטובה: "ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה. ואברכה מברכך ומקללך אאור ונברכו בך כל משפחות האדמה" (שם ב-ג). ופירש רש"י: "לך לך. להנאתך ולטובתך, ושם אעשך לגוי גדול, וכאן אי אתה זוכה לבנים, ועוד שאודיע טבעך בעולם". וכאן הבן שואל: הלזה יקרא נסיון? הרי מובן שאברהם יקיים את הציווי בשמחה!

רבנו האלשיך הקדוש מאיר את הענין באור חדש, כאשר הוא מביט על הדברים מזווית ראייה שונה לחלוטין. לעינינו נראה אמנם כי מצוה שיש בה הנאה אישית, קל יותר לקיימה. זה נכון מבחינה מעשית, אך מבחינה מחשבתית זה בדיוק להיפך. ככל שהאינטרס מצווי ה' גדול יותר, כך גדל ומתעצם הקושי לכוון לעשות את הדבר לשם שמים ולא לשם מטרות אחרות.

וזה היה איפוא תוקף הנסיון שניסה הקב"ה את אברהם אבינו - האם גם כאשר הוא מודע להנאות המצפות לו באותה ארץ מובטחת, לא ילך להנאתו ולטובתו, אלא אך ורק בגלל שה' ציווה? הנסיון היה מחשבתי ולא פיזי, ודוקא זה מעצים את הנסיון.

ואכן, עמד אברהם אבינו בנבורה בנסיון. במסעו מחרן, השליך מאחורי גוו את כל המחשבות על טובות אישיות, וקיים את רצון ה', רק בגלל ציווי ה', ותו לא. לשם שמים נטו! וזאת מנין לנו? להלן (פסוק ד') מדגישה התורה "וילך אברהם כאשר דיבר אליו ה'" דוקא, ולא בגלל נגיעה כל שהיא של חישובי כבוד, שם טוב, ילדים ומזון.

שיא תורני	עצה טובה
שם הרווח ביותר בתנ"ך זכריה ומשולם - יש ארבעה עשר אנשים בתנ"ך שנקראו באחד משמות אלו. שם אשה הרווח בתנ"ך - מעכה, חמש נקראו בשם זה.	מדי פעם מומלץ לפנות באופן יזום לחבר או בן בית, ולבקש ממנו לומר לך דברי ביקורת פתוחים על התנהגותך. אחת הסיבות שבגללן אנחנו מתקשים בקבלת ביקורת, היא שההערות מגיעות לעתים קרובות כאשר אנחנו לא מוכנים לקראתן מבחינה רגשית. בדרך זו תהיה במצב נכון להתמודד עם הביקורת בקור רוח - לבדוק, לקבל או לדחות את המידע. וחוז' מזה, זוהי הזדמנות מצוינת לתרגל, כיצד צריך להגיב כשהביקורת תנחת עליך באופן בלתי צפוי! בקש מהם חמישה נושאים, בהם אתה יכול להשתפר (בקש חמישה, משום שלרוב הם יתחילו בדברים שוליים, ורק העניין האחרון הוא זה שיפגע בלב העניין). אם לא תבקש ביקורת, יתכן מאוד שלעולם לא תדע שאתה טועה, אלא אם תצליח לעצבן מישהו באמת... (רבי נח וינברג זצ"ל בספר "מ"ח קנייני תורה" דרך ל"ד).

מגיד דבריו / פנינה מתורתו של הגאון רבי בוגיד סעדון זצ"ל

"העיקר הגדול והבחינה הגדולה ליראת ה', הם כאשר יטרח אדם לגדל בניו וילדיו לעבודתו יתברך, ולא יסתפק במה שנותנם בבית הספר תחת השגחת הרב שלומדים אצלו... ובפרט בעת התפלה וברכות האכילה כמו ברכת המזון ונטילת ידים והמוציא ושאר ברכות הנהנין...". ("מגיד חדשות" ח"ט דרוש נ"ז).

ויעתק משם ההרה מקדם לבית אל ויט אהלה – פירש רש"י: אָהֵלָה. אָהֵלָה כתיב, בתחילה נטע את אוהל אשתו ואחר כך את שלו. ע"כ. ואפשר עוד לרמוז ממה שנאמר אהלה עם ה"א בסוף, ונודע שהאות ה"א רומזת לנקיבה, והיינו שבנה אהל אשתו תחילה. ועיין עוד מה שכתבתי על כגון זה בעניותי בריש פרשת ויקהל. (מכת"י הגאון רבי משה לוי זצ"ל).

נקודת חן / עובדיה חן

בית חדש

ולפני בריאת העולם הכל היה אפס ואין מה להדגיש".

בחידושים שנכתבו בדרך הרמז, ניתן למצוא גימטריאות בדרכים שאינן מוכרות בימינו. כמו גימטריא בכפל אותיות (הכאה), אתב"ש, חילוף אותיות ועוד. אגב, נזכיר כאן את מה שכתב מרן המחבר בהקדמתו: "לא חיפשתי גימטריאות רק כאשר באו מאליהן".

על פני הספר ניתן למצוא גם כמה יסודות דקדוקיים שחידש מרן המחבר, כשלכל אחד מהם הוא מביא עשרות דוגמאות. כמו הכלל שוי"ו בתחילת המלה משמשת לפעמים כמו שי"ן (בראשית יד, יב).

מעניין לראות איך כל החכמות משמשים למרן המחבר ל'רקחות וטבחות' בביאור פסוקי התורה ובישוב קושיות כהר תבור. חשבתם פעם מדוע למשל טבע הגלים לזרום כל הזמן לכיוון היבשה? הנה תשובה מעניינת שכותב מרן המחבר (בחידוש על בראשית א, ט), שמי הים מבקשים לכסות את היבשה כמו שהיו בתחלת הבריאה שכל העולם היה מכוסה מים. וכיו"ב טבע האש לעלות למעלה כי משם מקורה, והעפר והמים לרדת למטה כי משם מקורם.

בנוגע להתאמתות דברי חז"ל שעיבורו של הנחש נמשך כשבע שנים, הוא מוסיף (בחידוש על בראשית ג, י"ד): "וכל זה בהשגחה מהבורא יתברך שלא יתרבו הנחשים הארסיים בעולם. וכן בעקרבים יש תכונה מוזרה, שההורים הורגים את ילדיהם ומשאירים מהם מעט מזער לקיום המין בלבד".

ידיעתו בחכמת הרפואה, בולטת בהרבה מן החידושים. הנה חידוש מתוק לחיך על הפסוק "בזעת אפיך תאכל לחם" (בראשית ג, יט): "כל זיעת האדם סם המות חוץ מזיעת הפנים. וסימניך: בזעת אפיך תאכל לחם (ש"ע יו"ד סי' קט"ז ס"ד וש"ך שם)". או: "ותמיד נשאלתי שיש בגוף האדם אלפי גידין, עד ששמעתי מרופא סיני מפורסם ד"ר לוי מאוסטרליה (בשנת התשנ"ח) שיש שס"ה נקודות בגוף האדם שדרכן זורם הדם. ואמרתי כמה גדולים דברי חכמים" (על בראשית א, כ"ז).

כל ספר שיוצא לאור על ידי מרן רה"י רבנו מאיר מאזוז שליט"א מאיר את העולם באור חדש, בדגש על החדש. כמעט בכל חידוש יש מן החדשנות הזו שאתה טועם בה טעם ישן שדעת זקנים נוחה הימנו וצעירים מוצאים בה עונג.

ככל שאתה מעיין בספר החדש "בית נאמן" על התורה, אתה מתפעל מן החידושים הבלתי צפויים שאין בהם מן השגור והמורגל, ובלבך מתחזקת התחושה כי מקום גדול הניחו לו למרן המחבר להתגדר בו. החידושים המקוריים בחלקי התורה שאין אדם שנוגע בהם בדורנו (כמו רזי הטעמים והניקוד), ממחישים את אימרת הבעל שם טוב אותה בחר מרן לקבוע בתחילת "דרכי העיון": "תורת ה' תמימה, שלא נגע בה אדם מעולם". נתקיים בו ברבנו מה שכתב בעצמו בהקדמתו לספרו "לא תשיך": "כללו של דבר, אין 'מונופול' לשום אדם על התורה. כל מי שמתייגע בתורה לשמה, מגלים לו לפעמים פירושים ישרים שנעלמו מכל חכמי הקדמונים".

אם רבי עקיבא השתבח בכך שהיה דורש כתרי אותיות, הרי שעל רבנו ניתן לומר שהוא דורש ניקודי אותיות. אפילו בניקוד הראשון בתורה - השו"א באות ביי"ת של 'בראשית' - מצא רמז נאה: "וניקוד פראשית בשוא ולא בקמץ, לפי שאין ידוע איזו ראשית, וכמ"ש רז"ל שהיה בונה עולמות ומחריבן, ובמתני' דחגיגה (דף י"א ע"ב) מה למעלה וכו' מה לפנים ומה לאחור, ובגמ' שם משל למה הדבר דומה למלך שבנה בנינים על האשפה וכו'. ועיין בספר הכוזרי מה שכתב בזה. ורבנו האר"י ז"ל בריש ספר עץ חיים כתב שהחקירה בזה מסוכנת לשאול איך ומה ומתי. ע"ש היטב, ואכמ"ל. וכל זה נרמז בשתי נקודות הראשונות בתורה פראשית בשוא ולא בקמץ, ר"ל בהתחלה הידועה אליו יתברך, והבן".

מדהים לראות איך מרן המחבר מוצא רמזים 'מחוץ לקופסה'. לדוגמא, על הפסוק "והארץ היתה תהו" (בראשית א, ב) מקשה מרן למה תיבת "היתה" מלרע ולא מלעיל נסוג אחור כמו מאת ה' היתה זאת (תהלים קי"ח כ"ג) ועוד. שימו לב לתירוץ המקורי: "ואפשר דא"כ תי"ו תהו תידגש מדין אתי מרחיק,

דיספרו לבניהם / ספור לשלחן השבת

והביאנו לציון עירך

ירוקה על ראשו. מראהו של החכם היהודי שהיה כמראה מלאך האלוקים עומד ומתייפח, עשה עליו רושם כביר. המתין עד שנרגע הרב מבכיו, ותהה בפניו: "על מה שפך כבודו דמעות כמים?". השיבו השד"ה: 'עמדתי להתפלל לאלוקי, אלוקי אברהם אבי, שיגאל את בניו מגלותם בארצות נוצריות תחת יד עריצים".

נכנסו הדברים אל לבו של הערבי, ועל אתר תחב ידו מתחת לזרועו של הרב והציע: "בוא ואכניסך אל הר הבית, מקום שבו עמד בית מקדשכם!".

אותו זמן היה הר הבית נתון תחת שליטתם המוחלטת של המוסלמים, והצעתו של השייח' – שלא ידע על האיסור ההלכתי של כניסה להר הבית – נחשבה לנדיבה ביותר.

אולם הרב נודעזע וסירב בכל תוקף. מיד שמט ידו מתמיכתו של הערבי וקרא: "אכנס להר הבית, רק כאשר מי שהוציאנו מהיכלו יקחני בידי ויכניסני פנימה יחד עם כל אחי בני ישראל!".

צערו של הגאון המקובל רבי חיים שאול דוויק הכהן זצ"ל המכונה השד"ה על גלות השכינה ועיכוב הגאולה, היה מוחשי ביותר. כאשר היה מגיע לברכת "המחזיר שכינתו לציון", היה ממרר בבכי על גלות השכינה ומזיל כנחל דמעה, עד שהיו מוצאים את המרצפות במקום עומדו לחות מדמעותיו.

נוהג היה ללכת בתדירות לשפוך שיח לפני קונו מול שריד בית מקדשנו הכותל המערבי. כאשר היה סגי נהור, היה מתלווה אליו אחד מנכדיו להורות לפניו את הדרך.

ערגתו לעבודת הקרבנות ולשירת הלויים היתה כה עמוקה, עד שבכל פעם שהיה הולך דרך רחוב הגיא ומגיע אל מול הכניסה להר הבית, היה נעצר ופורץ בבכי מר. באותם רגעים היו שפתיו מלחשות בכיסופין את המלים מתפלת המוספים של הרגלים: "...ואין אנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחוות לפניך בבית בחרתך...".

פעם עבר שייח' ערבי נכבד, הדור בלבשו ומצנפת

☺ זה כא חוק! ☺

כומר העיירה החליט לנצר את היהודים שבה, והכריז על מבצע חסר תקדים: "מי שיתנצר, יקבל אלף זהובים!". ידע הכומר כמה חביבה על ישראל מצות עונג שבת, והציב תנאי ברור לקבלת המלגה – שהמתנצר יוותר על אכילת גפילטע פיש בשבת.

נו, מובן שלא נמצא היהודי שהיה מסוגל לוותר על הגפילטע בשבת, מלבד אחד שהביע הסכמה. הניף עליו הכומר ידיו וקרא שלש פעמים: "אתה נוצרי! אתה נוצרי! אתה נוצרי!". קיבל היהודי אלף זהובים ושב לביתו.

כיון שידע הכומר כי לא בקלות יפלו היהודים טרף לפניו, החליט ללכת בליל שבת לעקוב אחר מעשיו של היהודי שהתנצר. התגנב בחשאי מתחת לחלון ביתו, עמד והאזין, והנה שומע הוא את היהודי מקדש בחדרה על היין.

ניסה לכבוש חרונו והציין פנימה. והנה במרכז השולחן מונח לו מגש גדול עם לא פחות ולא יותר גפילטע פיש מדויף ריח תבלין של שבת.

לא עצר עוד הכומר ברוחו, והתפרץ אל הבית כשהוא מצווח: "שיקרת לי!".

הציין בו היהודי ואמר במלוא הנחת רוח: "המתן רגע...". אחר ניגש מעדנות למגש הגפילטע, הניף עליו ידו והכריז ברוב רושם שלוש פעמים: "אתה עוף! אתה עוף! אתה עוף!".

☺ חוק חוק כא... ☺

יהודי נשאר יהודי!

אוד המאיר

שאלות ותשובות שענה לשואליו בקצרה מרן רה"י הגאון רבי מאיר מאוזו שליט"א

שאלה: איך בטחון עצמי יכול להשתלב עם ענוה?
תשובה: ללמוד חובות הלבבות שער הבטחון ולקרוא אנרות הרמב"ם. בטחון עצמי וענוה משולבים ביחד.

שאלה: האם כת"ר שליט"א מכיר סגולה לשלום-בית?
תשובה: לשתוק בבית. "את הכוכבים לא סופרים, את הים לא חורשים, ועם אשה לא מתווכחים" (כך כתוב בסוף ספר רעים אהובים להרב טהראני שליט"א). וכיו"ב כתב ר' שמואל הנגיד בשיריו. ואכמ"ל.

שאלה: האם צריך לקבוע מזווה במחסן שלא משתמשים בו לאכילה ולשינה?
תשובה: אין צריך.

שאלה: חדר ארונות (גדול יותר מ-4 אמות על 4 אמות) הנמצא ביחידת הורים, האם חייב במזווה?
תשובה: יש לקבוע מזווה כיון שמשתמשים בו (עיין בש"ע יו"ד סימן רפ"ו סעיף ב').

שאלה: חדר מעבדה שבדקים שם בדיקות דם וכדומה, האם חייב במזווה?
תשובה: פטור ממזווה, אלא אם כן אוכלים שם באופן קבוע.

שאלה: פתח ללא משקוף האם חייב במזווה?
תשובה: מן הדין אינו חייב. ומכל מקום קובעים שם מזווה בלי ברכה, כי יש בזה מחלוקת הפוסקים.

שאלה: האם לספרדים אפשר לקבוע את המזווה באלכסון?
תשובה: זקופה דוקא, כדעת רש"י והרמב"ם ומרן. וכן מצאו בימינו בחפירות במצדה. וגם האשכנזים מודים שעיקר המצוה בזקופה, ותפילין יוכיחו (שלדעת ר"ת צריכים להיות בשכיבה, ואין מי שחושש לזה).

שאלה: האם אפשר לקבוע מזווה עם דבק סלוטייפ בברכה?
תשובה: אם זה חזק, כן.

שאלה: האם השוכר דירה יכול בתום זמן השכירות לקחת את המזווות שקבע כאשר נכנס לדירה, או שעליו להשאירם למשכיר?
תשובה: אסור לקחת, אלא אם כן יחליף אותן במזווות פשוטות וכשרות.

שאלה: מי שעובר דירה ויבואו לגור במקומו אנשים חילוניים שידוע שיסירו המזווות, ויש חשש גדול שיזרקו אותם, האם עליו להוריד את המזווות לפני העברת הדירה?
תשובה: אם בטוח שכן – דינם כמו גויים, ויכול להוריד את המזווות. ואם ספק – ישאל אותם, ואם יגידו לו שאינם מעוניינים במזווות, שיורידו אותם הם ויביאו לכם.

שאלה: אדם שעתיד לשכור דירה ואין באותה דירה מזווות, האם יכול להיבא את המשכיר שיקבע לו מזווות על חשבוננו, או שמא על השוכר לדאוג למזווות?
תשובה: לא יכול להיבא, כי מזווה חובת הדין היא, אבל יכול לבקש.

לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: 7654216@gmail.com

לע"נ רחל בת מזל ע"ה

לע"נ לאה בת שרה ע"ה

לע"נ עזיזי בר כמונה לבית חדוק ז"ל

לע"נ אפרים בן מימה פנינה ז"ל

לע"נ רבי עובדיה בן לולו זצ"ל

לע"נ רבי אליהו בן אסתר זצ"ל

לע"נ רבי יצחק בן רחל זצ"ל